

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

امامان و اهل بیت علیهم السلام
در دیدگاه اهل سنت

امام مهدی (عج)

داود الهامی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امامان و اهل بیت علیهم السلام در دیدگاه اهل سنت - قسمت مربوط به امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

نویسنده:

داود هامی

ناشر چاپی:

مکتب اسلام

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	امامان و اهل بیت علیهم السلام در دیدگاه اهل سنت - امام مهدی (عج)
۶	مشخصات کتاب
۶	فضائل امام مهدی
۷	ابوبکر محمد بن علی معروف به محیی الدین عربی (۵۶۰ - ۶۳۸ هـ)
۷	سیط ابن جوزی (م ۶۵۴ هـ)
۹	علی بن محمد المالکی ابن الصباغ (متوفی ۸۵۵ هـ)
۱۲	شیخ محمد بن ابراهیم الجوینی الخراسانی الحموینی (م ۶۴۴ - ۷۳۰ هـ)
۱۳	اسماعیل بن عمر بن کثیر شافعی معروف به ابن کثیر (۷۰۱ - ۷۷۴ هـ)
۱۴	ابن الوردی (۶۹۱ - ۷۴۹ هـ)
۱۵	جلال الدین سیوطی شافعی (۷۴۹ - ۹۱۱ هـ)
۱۶	الشیخ الامام علی بن حسام الدین الشهری بالمتقی الهندی (۸۸۵ - ۹ هـ)
۱۷	فضل الله روزبهان خنجی اصفهانی (م ۹۲۷ هـ)
۲۴	حافظ حسین کربلایی تبریزی (۹۹۴ هـ)
۲۸	محمد بن عبدالرسول الحسنی الشافعی البرزنجی (۱۰۴۰ - ۱۱۰۳ هـ)
۲۹	احمد بن محمد بن الصدیق الحضرمی (متوفی ۱۳۸۰ هـ)
۳۰	شیخ محمد بن احمد السفارینی التابلسی (۱۱۱۴ - ۱۱۸۸ هـ)
۳۴	محمد صدیق خان بن حسن حسینی بخاری قنوجی هندی (۱۲۴۸ - ۱۳۰۷)
۳۵	قاضی محمد بن علی الشوکانی (متوفای ۱۲۵۰ هـ)
۳۶	شیخ منصور علی ناصف (معاصر)
۳۸	درباره مرکز

امامان و اهل بیت علیهم السلام در دیدگاه اهل سنت – امام مهدی (عج)

مشخصات کتاب

سرشناسه: الهامی داود، - ۱۳۱۶

عنوان و نام پدیدآور: امامان اهل بیت علیهم السلام در گفتار اهل سنت تحقیق و نگارش داود الهامی مشخصات نشر: مکتب اسلام ۱۳۷۷.

مشخصات ظاهری: ص ۵۲۸

شابک: ۹۶۴-۹۱۵۵۰-۰۰۷-۱۲۵۰۰ ریال؛ ۹۶۴-۹۱۵۵۰-۰۰۷-۱۲۵۰۰ ریال وضعیت فهرست نویسی: فهرستنویسی قبلی یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس موضوع: ائمه اثناعشر -- فضائل موضوع: ائمه اثناعشر -- احادیث اهل سنت رده بندی کنگره: BP۳۶/۵ الف ۷ الف ۸

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵

شماره کتابشناسی ملی: م ۷۷-۱۵۹۰۵

فضائل امام مهدی

فضائل امام مهدی

بسیاری از علمای اهل سنت علاوه بر اذعان بر اصالت مهدویت و صحیح دانستن احادیث آن، دست به تالیف کتاب و رساله هائی در این باره زده اند تا نسلهای بعدی، حقیقت و واقعیتی را که در شرع مطهر بر زبان رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم جاری شده، به خوبی بشناسند.

مؤلف کتاب «الامام المهدی» (عج) استاد «علی محمد علی دخیل» اسامی ۲۰۵ نفر از بزرگان علمای اهل سنت را در کتاب خود آورده به این ترتیب که تعداد ۳۰ نفر از آنها مستقلاً درباره ی حضرت مهدی (عج) کتاب نوشته اند و ۳۱ نفر دیر فصلی را در کتابهای خود به روایات حضرت مهدی اختصاص داده اند و ۱۴۴ نفرشان به مناسبتهای مختلف روایات حضرت مهدی (عج) را در کتابهای خود آورده اند اگر بخواهیم همه ی این علماء را با اسامی کتابهایشان و قسمتی از نوشته هایشان در اینجا ذکر کنیم، سخن به درازا کشیده و از تناسب بحث نیز بیرون می رویم بدین جهت فقط از علمای بزرگ اهل سنت از ۱۶ تن نام می بریم که

صحت احادیث مربوط به مهدی موعود را پذیرفته اند و از اوصاف و خصوصیات آن حضرت سخن گفته اند.

ابوبکر محمد بن علی معروف به محیی الدین عربی (۵۶۰-۶۳۸ هـ)

ابوبکر محمد بن علی معروف به محیی الدین عربی (۵۶۰-۶۳۸ هـ)

مؤلف «الفتوحات المکیه» درباره ی «مهدی موعود» علیه السلام می نویسد:

«... ان الله خلیفه یرج و قد امتلات الارض جورا و ظلما فیملوها قسطا و عدلا لو لم یبق من الدنیا الا یوم واحد طول الله ذلک الیوم حتی یلی هذا الخیفه من عتره [صفحه ۴۸۰] رسول الله من ولد فاطمه، یواطی اسمه اسم رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم...»

«خداوند را خلیفه ای است که روزی ظاهر می شود و ظهورش زمانی اتفاق می افتد که دنیا پر از جور و ستم باشد و او دنیا را پر از عدل و قسط می فرماید و اگر از عمر دنیا یک روز بیشتر نماند، خداوند آن روز را طولانی می گرداند تا این خلیفه که از عترت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و از اولاد فاطمه زهرا علیها السلام است و نامش با نام رسول خدا یکی باشد، حکومت روی زمین را به دست گیرد.»

«محیی الدین» به دنبال این عبارت پس از ذکر شمائل و فضائل مهدی و وصف یارانش و شرح شروع و پایان کارش چنین می افزاید: الا ان ختم الاولیاء شهید

و عین امام العالمین فقید هو السید المهدی من آل احمد

هو الصارم الهندی حین یبید هو الشمس یجلو کل غم و ظلمه

هم الوابل الوسی حین یجود [۱].

پاورقی

[۱] الفتوحات المکیه، ج ۳، ص ۳۲۷ - ۳۲۸.

سبط ابن جوزی (م ۶۵۴ هـ)

سبط ابن جوزی (م ۶۵۴ هـ)

صاحب کتاب «تذکره الخواص» در زمینه ی امام مهدی علیه السلام می نویسد:

«فصل فی ذکر

الحجه المهدي. هو محمد بن الحسن بن علي بن موسى الرضا... كنيته ابو عبدالله و ابو القاسم و هو الخلف الحجه صاحب الزمان، القائم المنتظر و التالي و هو آخر الائمة انبانا عبدالعزيز بن محمود بن اليزاز عن ابن عمر قال: قال رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم يخرج في آخر الزمان رجل من ولدي اسمه كاسمي و كنيته ككنيتي يملا الارض عدلا كما ملئت جورا. فذلك هو المهدي، و هذا حديث مشهور و قد اخرج ابوداود و الزهري عن علي بمعناه و فيه لو لم يبق من الدهر الا يوم واحد لبعث الله من اهل بيتي [صفحه ٤٨١] من يملا الارض عدلا و ذكره في روايات كثيره» [١].

«فصلى در ذكر حجت مهدي: او محمد فرزند حسن بن علي بن موسى الرضا... است كنيه اش ابو عبدالله و ابو القاسم و القابش: خلف، حجت، صاحب الزمان، قائم، منتظر و تالي است و او آخر ائمه ي دوازده گانه است. عبدالعزيز محمود بن بزاز از ابن عمر روايت كرد كه مي گفت: رسول خدا صلى الله عليه و آله و سلم فرمود: در آخر الزمان مردى از فرزندان من قيام مي كند كه نام و كنيه اش مانند نام و كنيه ي من است زمين را از عدالت پر مي كند چنانكه پر از ظلم و ستم شود. و او همان مهدي است. و اين حديث مشهورى است كه آن را ابوداود و زهري به همين معنى از علي عليه السلام نقل کرده اند و در روايت آنان اين جمله هم وجود دارد كه اگر از عمر دنيا جز يك روز بيشتر نمانده

باشد، خداوند مردی از اهل بیت مرا برانگیزد تا زمین را از عدالت پر کند. و این مضمون در روایات زیادی ذکر شده است». پاورقی

[۱] تذکره الخواص، ص ۳۶۳-۴.

علی بن محمد المالکی ابن الصباغ (متوفی ۸۵۵ هـ)

علی بن محمد المالکی ابن الصباغ (متوفی ۸۵۵ هـ)

صاحب کتاب «الفصول المهمه فی معرفه احوال الائمة» می گوید:

«الفصل الثانی عشر فی ذکر ابی القاسم محمد الحجه الخلف الصالح ابن ابی محمد الحسن الخالص و هو الامام الثانی عشر...».

كان الامام بعد ابی محمد الحسن ابنه محمدا و لمخ یخلف ابوه ولدا غیره و خلفه ابوه غایبا مستترا بالمديه و كان عمره عند وفاه اییه خمس سنین اتاه الله تعالی فیها الحکمه کما اتاها یحیی صیبا و جعله اماما فی حال الطفولیه کما جعل عیسی بن مریم فی المهد نبیا و قد سبق النص علیه فی مله الاسلام من النبی محمد علیه الصلاه و السلام و كذلك من جده علی بن ابی طالب و من بقیه آباءه اهل الشرف و المراتب و هو صاحب السیف القائم المنتظر کما...»

«فصل دوازدهم در بیان حالات ابوالقاسم محمد حجت و خلف صالح فرزند ابو محمد [صفحه ۴۸۲] حسن عسکری که امام دوازدهم است، می باشد. امام پس از ابو محمد حسن بن علی فرزند آن جناب بود که همانم روسلخدا صلی الله علیه و آله و سلم است و پدرش جز او فرزندی نه آشکار و نه در نهان از خود به جای نگذاشت و امام عسگری در حالی که آن حضرت در پرده غیبت بود، پس از خویش در مدینه جانشین خود ساخت. روزی که پدرش فوت کرد، پنج سال بیشتر نداشت و در همان

پنج سالگی خداوند او را حکمت عنایت فرمود. چنان که به یحیی در سن کودکی عنایت فرمود و هم چنان که عیسی بن مریم را در گهواره منصب نبوت داد او را نیز در طفولیت مقام امامت داد و پیش از آن نص بر امامت آن حضرت از زبان رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در میان مسلمین معروف و ثابت شده بود. و سپس امیرالمومنین بدان خبر داده و تصریح به امامت او کرد و همچنین ائمه اطهارا علیهما السلام یکی پس از دیگری تا برسد به پدر ارجمندش همگی بر امامت و ظهورش به طور صریح خبر دادند. او صاحب شمشیر و قیام کننده به حق و همه ی چشم به راه برپائی دولت او هستند چنان که در خبر صحیح وارد شده است».

«و له قبل قیامه غیبتان احدهما اطول من الاخری فاما الاولی فهی القصری فمئذ ولادته الی انقطاع السفاره بینه و بین شیعتہ و اما الثانیه فهی الی بعد الاولی فی آخرها یقوم بالسیف قال الله تعالی: (و لقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر ان الارض یرثها عبادی الصالحون) و قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: لم تنقض الایام و اللیالی حتی یبعث الله رجلا من اهل بیتی یواطی اسمہ اسمی یملا الارض عدلا و قسطا کما ملئت ظلما و جورا.

«آن حضرت پیش از قیام خود دوبار غیبت اختیار می کند یکی طولانی تر از دیگری است. غیبت نخستین او به غیبت صغری مشهور است که مدت آن کوتاه و از ولادت او آغاز و تا پایان سفارت در میان او و شیعیانش

خاتمه می پذیرد و اما غیبت کبری و طولانی پس از نخستین غیبت او است که در پایان آن حضرت به شمشیر قیام خواهد فرمود. چنان که خدای تعالی می فرماید: (پس از ذکر، در زبور نوشتیم که زمین را بندگان شایسته ی من به ارث برند) (سوره ی انبیاء، آیه ۱۰۵).

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: روزها و شبها نگذرد (و دنیا به پایان نرسد) تا این که خداوند مردی از خاندان مرا برانگیزد که همنام من است او زمین را پر از عدل و داد کند چنان که از ظلم [صفحه ۴۸۳] و ستم پر شده باشد».

«اما کنیته فابوالقاسم و اما لقبه فالحجه و المهدي و الخلف الصالح و القائم المنتظر و صاحب الزمان و اشهرها المهدي. صفته عليه السلام شاب مرفوع القامه حسن الوجه و الشعر يسيل شعره على منكبیه اقنى الانف اجلی الجبهه بوابه محمد بن عثمان...»

و هذا طرف يسير بما جاء من النصوص الداله على الامام الثاني عشر عن الائمة الثقات و الروایات فی ذلك كثيره اضربنا عن ذكرها و قد دونها اصحاب الحديث فی كتبهم و اعتنوا بجمعها و لم يتركوا شيئاً...» [۱].

«کنیه ی وی ابوالقاسم و لقبش، حجت، مهدی، خلف صالح، قائم منتظر، و صاحب الزمان و مشهورترین آنها «مهدی» است. آن حضرت جوان بلندقامت، زیباروی و زیباموئی است که مویش بر شانه هایش ریخته و رویش روشن و وسط بینی اش کمی برآمدگی دارد و دربانش محمد بن عثمان بود».

این قسمتی از نصوصی است که دلالت بر امامت امام دوازدهم دارد که از ائمه ی حدیث رسیده

است. و روایات در این باره زیاد است که از ذکر آنها صرفنظر کردیم و همه ی آنها را اصحاب حدیث در کتابهای خود جمع آوری کرده اند. پاورقی

[۱] الفصول المهمه، ص ۳۰۴ - ۲۹۱.

شیخ محمد بن ابراهیم الجوینی الخراسانی الحموینی (م ۶۴۴ - ۷۳۰ هـ)

شیخ محمد بن ابراهیم الجوینی الخراسانی الحموینی (م ۶۴۴ - ۷۳۰ هـ)

محدث و فقیه شافعی صاحب کتاب فرائد السمطین فی فضائل المرتضی و البتول و السبطین و الائمة من ذریتهم» که سمط اول آن مخصوص به اخبار فضائل امیرالمومنین علیه السلام بوده و سمط دومش در مناقب سایر ائمه ی اطهار [صفحه ۴۸۴] و خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام می باشد. درباره ی حضرت مهدی علیه السلام چنین نوشته است:

«بسنده عن الشيخ ابی اسحاق ابراهیم بن یعقوب الکلابادی البخاری بسنده عن جابر بن عبدالله الانصاری رضی الله عنه قال: قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: من انکر خروج المهدی فقد کفر بما انزل علی محمد و من انکر نزول عیسی فقد کفر من انکر خروج الدجال فقد کفر». [۱].

«وفی هذا الکتاب عن سعید بن جبیر عن ابن عباس قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: ان خلفائی و اوصیائی و حجج الله علی الخلق بعدی الاثنا عشر اولهم علی و آخرهم و لدی المهدی فینزل روح الله عیسی بن مریم فیصلی خلف المهدی و تشرق الارض بنور ربها و یبلغ سلطانه المشرق و المغرب». [۲].

«جوینی مولف کتاب «فرائد السمطین» به سند خود از شیخ ابواسحاق ابراهیم کلابادی بخاری او هم به سند خود از جابر بن عبدالله انصاری رضی الله عنه روایت کرده که گفت:

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر کس قیام مهدی را انکار کند به دین محمد کافر شده است و نیز هر کس نزول عیسی را - در آخر الزمان به یاری حضرت مهدی - و خروج دجال را انکار کند، کافر است.

و در همان کتاب «فرائد السمطین» از سعید بن جبیر از ابن عباس روایت شده است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: خلفا و اوصیای من و حجت‌های خدا بر مردم بعد از من دوازده نفر هستند که اول آنها علی صلی الله علیه و آله و سلم و آخرشان فرزندانم «مهدی» است. (به هنگام ظهور او) روح خدا عیسی پسر مریم از آسمان نازل می شود و پشت سر مهدی نماز می گزارد و زمین به نور پروردگارش روشن می گردد و سیره و فرمانروائیش مشرق و مغرب را فرامی گیرد». [صفحه ۴۸۵]

پاورقی

[۱] فرائد السمطین، ص ۹۲، حدیث ۵۸۵.

[۲] فرائد السمطین، ص ۹۲.

اسماعیل بن عمر بن کثیر شافعی معروف به ابن کثیر (۷۰۱-۷۷۴ هـ)

اسماعیل بن عمر بن کثیر شافعی معروف به ابن کثیر (۷۰۱-۷۷۴ هـ)

محدث، مورخ، مفسر و فقیه مولف کتاب «البدایه و النهایه» در کتاب خود می گوید:

«بخشی جداگانه به بیان مساله مهدی اختصاص دادم والله الحمد والمنه»

«فصل فی ذکر المهدی الذی یكون فی آخر الزمان. و هو احد الخلفاء الراشدين و الائمة المهدیین... فقد نطقت به الاحادیث المرویه عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم انه یكون فی آخر الدهر و اظن ظهوره یكون قبل نزول عیسی بن مریم کما دلت علی ذلك الاحادیث».

«در بیان مهدی که در آخر الزمان ظهور خواهد

کرد. مهدی یکی از خلفای راشدین و امامانی است که خداوند آنها را به سوی حق هدایت فرموده است. و این منطوق احادیثی است از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده که او در آخر الزمان ظهور خواهد کرد و من گمان می کنم ظهور آن حضرت قبل از نزول عیسی خواهد بود چنان که روایات بر این مطلب دلالت دارد».

«قال الامام احمد بن حنبل: ... قال حجاج: سمعت عليا يقول: قال رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم: لو لم يبق من الدنيا الا يوم لبعث الله رجلا منا يملأها عدلا كما ملئت جورا». [۱].

«امام احمد بن حنبل به سند خود از حجاج نقل کرده که گفت: از علی علیه السلام شنیدم می گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: اگر از عمر دنیا جز یک روز نماند، در همان روز خداوند مردی را از ما بر می انگیزد که زمین را پر از عدل و داد کند چنان که از ظلم پر شده باشد». پاورقی

[۱] کتاب النهایه، ج ۱، ص ۱۰۶ - ۷.

ابن الوردی (۶۹۱-۷۴۹هـ)

ابن الوردی (۶۹۱-۷۴۹هـ)

«عمر بن مظفر بن عمر بن محمد بن ابی الفوارس بکری حلبی معری، مکنی به ابو حفص معروف به ابن الوردی» از اکابر ادباء و شعرا و فقهای شافعی [صفحه ۴۸۶] و مولف کتاب «خریده العجائب و فریده الغرائب» می باشد. درباره ی حضرت مهدی علیه السلام می نویسد:

«و من حلیه المهدی انه اسمر اللون، کث اللحیه، اکحل العینین، براق الثنایا، فی خده خال، یرفع الجور عن الارض و یفیض المعدله

عن الخلق، و يستوى بين الضعيف و القوی فی الحق و يبلغ الاسلام مشارق الارض و مغاربها و يفتح القسطنطنيه و لا يبقى احد فی الارض الا دخل فی الاسلام او ادى الجزیه و عند ذلك يتم وعد الله (ليظهره على الدين كله...)[۱].

«از شکل و شمایل مهدی آن است که رنگش گندمگون، موی محاسنش انبوه، دو چشمش سیاه، دندانهای جلو دهانش بسیار درخشان، و در رخسارش خالی وجود دارد. او ریشه ظلم و جور را از روی زمین برمی کند و عدل و داد را در سرتاسر آن می گستراند و در اجرای حق میان ضعیف و قوی فرق نمی گذارد و اسلام مشارق و مغارب زمین را فرامی گیرد و قسطنطنیه را فتح می کند در روی زمین کسی نمی ماند که یا داخل اسلام می شود یا این که جزیه می پردازد، اینجاست که وعده ی الهی در آیه ی شریفه (ليظهره على الدين كله...) تحقق پیدا می کند». پاورقی

[۱] خریده العجائب، ص ۱۹۹، ط مصر، سال ۱۰۳۹.

جلال الدين سيوطي شافعي (۷۴۹-۹۱۱هـ)

جلال الدين سيوطي شافعي (۷۴۹-۹۱۱هـ)

امام حافظ، مورخ، اديب، جامع انواع علوم، صاحب كتاب «الحاوي للفتاوي» در همین کتاب بخشی را به احادیث مهدی علیه السلام اختصاص داده و آن را «العرف الوردی فی اخبار المهدی» نامیده و در آغاز آن می گوید:

«الحمد لله و سلام على عباده الذي اصطفى، هذا جزء جمعت فيه الاحاديث و الاثار الواردة في المهدى، لخصت فيه الاربعين التي جمعها الحافظ ابو نعيم و زدت عليه مافاتة». [صفحه ۴۸۷] «سپاس خدای را و درود بر بندگان برگزیده اش، این بخشی است که در آن احادیث و

آثار وارده درباره ی مهدی را جمع آوری کردم و در آن چهل حدیثی را که حافظ ابونعیم گردآوری کرده است. تلخیص نمودم و آنچه را که از قلم وی افتاده بود، بدان اضافه کردم».

احادیثی را که «سیوطی» در پیرامون حضرت مهدی علیه السلام آورده، بیش از ۲۰۰ حدیث است و در بین آنها حدیث صحیح، حسن، ضعیف، و مجهول وجود دارد وی هنگام ذکر حدیث اسامی کسانی را که آن را نقل کرده اند، نیز ذکر می کند.

مثلاً می گوید: «اخرج ابوداود و الطبرانی عن ابن مسعود عن النبی صلی الله علیه و آله و سلم قال: «لو لم یبق من الدنیا الا یوم لطول الله ذلک الیوم حتی یبعث فیہ رجل من اهل بیتی، یواطی اسمہ اسمی و اسم ابیه اسم ابی یملا الارض قسطاً و عدلاً کما ملئت ظلماً و جوراً»». [۱].

«ابو داود و طبرانی از ابن مسعود نقل کرده اند که پیامبر فرمود: اگر از عمر دنیا جز یک روز بیشتر نمانده باشد، خداوند آن روز را چندان طولانی گرداند که در آن مردی از اهل بیت مرا برانگیزد که اسم او با اسم من و نام پدرش با نام پدر من یکی است، او زمین را پر از عدل و داد می کند چنان که پر از ظلم و جور شده باشد». پاورقی

[۱] الحاوی للفتاوی، تحقیق: محمد محیی الدین عبدالحمید، ج ۲، ص ۱۷۰ - ۱۳۰.

الشیخ الامام علی بن حسام الدین الشهیر بالمتقی الهندی (۸۸۵-۹)

الشیخ الامام علی بن حسام الدین الشهیر بالمتقی الهندی (۸۸۵-۹)

فقیه، محدث، واعظ مولف کتاب «کنز العمال» است که عنایت خاصی به امر مهدی علیه السلام داشت و آثار متعددی حول اخبار

مهدی جمع آوری کرده است از [صفحه ۴۸۸] جمله:

۱- البرهان فی علامات مهدی آخر الزمان.

۲- تلخیص البیان، ایضا فی علامات مهدی آخر الزمان.

۳- فصل خاصی در «کنز العمال» زیر عنوان «خروج المهدی» منعقد ساخته است. [۱].

او از رسول خدا روایت می کند که المهدی رجل من ولدی وجهه کالکوب الدرّی. [۲].

«مهدی از فرزندان من است که چهره اش چون ستاره ی تابان است». پاورقی

[۱] کنز العمال، از ص ۲۰۴ تا ۲۱۹.

[۲] کنز العمال، ج ۱۴، ص ۲۰۹ - ح ۳۸۶۷۴.

فضل الله روزبهان خنجی اصفهانی (م ۹۲۷ هـ)

فضل الله روزبهان خنجی اصفهانی (م ۹۲۷ هـ)

در شرح صلوات بر امام دوازدهم مهدی موعود می نویسد:

«اللهم صل و سلم علی الامام الثانی عشر».

«بارخدا یا درود و صلوات فرست بر امام دوازدهم».

بدان که جمیع امت متفقند در این که در آخر الزمان شخصی از اولاد حضرت پیغمبر ظهور خواهد کرد و عالم را از عدل پر خواهد ساخت همچنان که از جور پر شده باشد. این اتفاق به واسطه ی احادیث صحیحه است که در این باب وارد شده چنانچه «ام سلمه» - رضی الله عنها - روایت کند از حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم شنیدم که فرمود: مهدی از عترت من است از اولاد «فاطمه» علیها السلام و پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم شنیدم که فرمود: مهدی از عترت من است از اولاد «فاطمه» علیها السلام و «ابوسعید خدری» روایت کند که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: مهدی از من است گشاده پیشانی، بلند بینی، پر گرداندن زمین را از عدل، همچنان که

«ابن روزبهان» پس از نقل چندین روایت تحت عنوان «عقیده ی مولف درباره ی مهدی» می نویسد:

«و مختار ما آن است که وجود مهدی در آخر زمان بنا بر احادیث صحیحه که یاد کردیم واجب است که حکم کنند که از اولاد فاطمه علیهاالسلام است و نام او محمد است اکنون این صفات تمامی در محمد بن الحسن جمع است طائفه ای عظیم از مومنان بر آن رفته اند که او محمد بن الحسن است، آثار و حکایات بسیار روایت می کند تا به غایتی که به حد استفاضه و تواتر رسیده است و حکم کردن بدانکه مهدی موعود علیه السلام محمد بن الحسن است، با هیچ قاعده ای از قواعد اسلام منافات ندارد و در هیچ حکم از احکام شریعت قدحی و خلایقی پیدا نمی کند، بلکه اولی و انسب آن است که او باشد، زیرا که عدد دوازده امام که در حدیث بدان اشارت واقع شده به وجود محمد بن الحسن تمام می شود و آن مهدی موعود علیه السلام که در حدیث بدان واقع شده که در آخر الزمان ظهور خواهد کرد عالم را پر از عدل خواهد ساخت اگر محمد بن الحسن باشد، نسب او از همه شریفتر باشد و نظم دوازده امام به وجود مهدی موعود مکمل شده باشد و اثر امامت خلافت هم در این مسلک کمال یافته باشد و عالم از عدل او تازه گردد و فائده ی آن حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم دوازده امام را همچون دوازده نقیب بنی اسرائیل خواهد بر آن

تقدیر ظاهر شود.

پس به حسب احتیاط در آن امر موافقت با امامیه می کنیم و می گوئیم مهدی موعود محمد بن الحسن است و او قائم و منتظر است و چون وعده ی او برسد، ظهور خواهد کرد و عالم را از عدل و احسان مالا مال خواهد ساخت و جور و طغیان را از جهان دور خواهد گردانید و حالا آثار لطف او به خاصان می رسد اگر این حکم که ما کردیم با واقع مطابق باشد و مهدی موعود او خواهد [صفحه ۴۹۰] بود و حالا در قید حیات است پس راه صواب یافته ایم و از فرستادن درود و صلوات بر آن ذات مقدس ثواب می خواهیم و از آثار لطف او انشاء الله بهره مند می شویم...

به هر تقدیر احتیاط آن است که اختیار کنیم و اعتقاد نمائیم که مهدی موعود در آخر زمان حضرت امام معصوم ابوالقاسم محمد المهدی ابن الامام ابی محمد الحسن العسکری است صلوات الله علیه. القائم المنتظر، العالم المقتدر (او قائم به وظائف امامت در مدت پوشیده شدن از چشم مردمان).

یعنی آن حضرت در این مدت که غائب است، از حال مردمان غافل نیست، بلکه قائم است بدانچه امام را بدان قائم باید بود. و این اشاره است به الطاف آن حضرت نسبت به بندگان در مدت غیبت و آن که آن حضرت از دنیا غافل نیست و غائب بودنش نه از آن قبیل است که در سرداب پوشیده باشد و آنجا نشسته، بلکه در اطراف عالم در سیر و حرکت است و در هر زمان از او لطفی نسبت به دوستان ظاهر می گردد.

و آن حضرت منتظر زمان ظهور است تا چون رخصت دهند او را جهت قیام بر مردمان ظاهر گردد و آثار امامت و خلافت او به مردمان رسد و زمین را از عدل و احسان پر گرداند همچنان که از جور پرگردانیده شده است. او دانای صاحب قدرت است. این اشاره است به انصاف ذات آن حضرت به علم و قدرت که اصل جمیع کمالات است زیرا که حضرت مظهر موعود است و باید که او را جاهلیت کامله باشد و منشا جمیع کمالات این دو صفت است، خصوصا در وجود امام کامل خاتم وارث الصفوه المصطفویه.

او وارث صفوت و برگزیدگی مصطفویست یعنی این صفوت و برگزیدگی را از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به ارث برده است.

سپس «ابن روبهان» زیر عنوان «معنای ختم ولایت مهدی علیه السلام» [صفحه ۴۹۱] می نویسد:

«بدان که حضرت مهدی علیه السلام نسبت با ائمه و اولیاء نسبت خاتم الانبیاء را دارد نسبت با انبیاء در آن که جامع جمیع صفات کمال سابقان باشد و وارث کمالات خاصه ی هر یک به قدر استعداد، همچنان که حضرت خاتم الانبیاء جامع جمیع صفات کمال پیغمبران متقدم بود و حقیقت معنی ختم آن است که نقطه ی منتهای دایره ی نبوت و امامت منطبق شود بر نقطه ی مبدا دایره و هر آینه که نقطه ی منتهای دایره ی نبوت و امامت منطبق شود بر نقطه ی مبدا دایره ی تمام گردد».

باید دانست که نقطه ی ختمیه در دایره ی نبوت حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم و او جامع جمیع صفات نقاط دایره

است که وجودات انبیاء و مرسلین است و به وجود مبارک آن حضرت صفات جمیع انبیاء اثر دارد و ظاهر شد و دایره ی نبوت به وجود آن حضرت تمام گشت و آن حضرت را «محمد» نام بود و معنی «محمد» مبالغه در ستوده شدن است زیرا که چون آن حضرت جامع جمیع صفات کمال انبیاء باشد که ایشان جامع جمیع صفات کمال مخلوقاتند پس جامعیت صفات کمال، مقتضی آن است که نشاء حمد که آن اظهار صفات کمال است در مظهر او بوجه مبالغه واقع باشد و لهذا اسم مبارک آن حضرت هم محمد است.

و چون وجود حضرت مهدی علیه السلام نقطه ی ختمیه ی دائره ی امامت و ولایت است، هر آینه او جامع جمیع صفات کمالات ائمه ی عظام خواهد بود و رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بدین معنی اشاره فرموده که اسم او مطابق اسم من باشد و کسی از این سخن توهم نکند که لازم می آید که «مهدی» از سایر ائمه افضل باشد زیرا که جامعیت اوصاف کمال لازم نیست که موجب افضلیت باشد بنابر آنکه می تواند بود که هر یکی از اوصاف در افراد ائمه کمال و اشتدادی داشته باشد که در مظهر جامع آن، اشتداد نداشته باشد. یکی او را وصف جامعیت باشد و ایشان در هر وصف در غایت کمال باشند تحقیق این سخن، آن است که نقطه ی ختمیه [صفحه ۴۹۲] دائره ی کار او همین است که دائره را کامل می گرداند، چون دائره ی کامل شد همه نقاط مساویند و بر هر یک صادق است که مبدا دائره و

منتهای آن می توانند بود، همچنین وجود حضرت مهدی علیه السلام خاتم دایره ی امامت است و بعد از آن که او ختم کرد، تمام اجزای دایره متساوی شدند و میان ایشان تفاوت نیست و هر یک مبتدی دایره و منتهای اویند و فضیلت کمال همه یکی است.

و از اینجاست که حضرت پیغمبر فرمود که میان پیغمبران تفاضل مکنید و مگویید که کدام افضل از کدامند و حال ائمه اثنا عشر همچنین است و لذا هرگز میان ائمه کسی تفاضل نکرده و حکم ننموده که کدام افضلند، بلی هر کدام که به مبدا قربند ایشان را فضل و شرف مقدم هست و از این تمثیل و توضیح ظاهر شد که حق آن است که حضرت مهدی علیه السلام متولد شده و امروز موجود است زیرا مقتضای اکمال دین حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم که بر حسب مقتضای (الیوم اکملت لکم دینکم...) حکم به وقوع آن شده آن است که همچنان که دایره ی نبوت به وجود آن حضرت کمال یافت، دایره ی امامت که قرینه ی نبوت است، هم کمال بیابد تا اکمال دین محقق شده باشد و اگر کمال دین تا آخر زمان موقوف باشد، در سنن متطاوله، عالم از امام به حق خالی باشد و نقاط دایره ی امامت در عصری به ظهور نیاید زیرا که از انقضای زمان امام حسن عسکری علیه السلام هیچ امامی دیگر ظاهر نشده به خلافت دایره ی نبوت که از زمان آدم تا زمان خاتم در هر عصری انبیا می بوده اند پس لابد است که دایره ی امامت به وجود امام خاتم تمام شده

باشد تا اكمال دين محقق شود و حكمت الهی مقتضی آن است كه او پوشیده باشد در هر عصری تا عصر آخر زیرا كه اگر او در تمامی عصر ظاهر باشد، اصلا خلل در هیچ كار نباشد و ظلم و جور سلاطین ظاهر نگردد و امت مبتلای بلیات نشوند.

«والقوه المرتضویه و المكارم الحسنیه و العزائم الحسينیه و العباده العلویه، و العلوم الباقریه، و الامامه الصادقيه و الاخلاق الكاظمیه و المعارف الرضویه و [صفحه ۴۹۳] الكرامات التقویه و المقامات التقویه و العساكر العسكريه، الذي فاق الانام كرامه و فضلا، الامام المودود و المظهر الموعود، ابی القاسم محمد المهدي العبد الصالح و الحجه القائم المنتظر لزمان الظهور».

«آن حضرت وارث قوت مرتضوی، مكارم حسنی، عزیمتهای حسینی، عبادت امام زین العابدین و علوم امام باقر و امامت امام صادق و اخلاق امام كاظم و معارف امام رضا و كرامتهای امام محمد تقی و مقامات امام نقی و وارث لشگرهای امام حسن عسگری علیهم السلام است و او کسی است كه بر مردم از روی كرامت و بزرگی و فضائل فائق و غالب شده است امامی كه دلها او را دوست می دارد و او مظهر موعود است كه حضرت رسول وعده فرموده كه آن حضرت ظاهر خواهد شد و عالم را به انوار عدالت منور خواهد ساخت. كنیة او همچو پیغمبر «ابوالقاسم» و لقبش حضرت «مهدی» است زیرا كه راه یافته به اسرار حقائق الهی و «عبد صالح» نیز از القاب آن حضرت می باشد، از جمله القابش حجت قائم و منتظر زمان ظهور است».

«ابن روزبهان» پس از بیان حكایت شفا یافته «اسماعیلی هرقلی» به وسیله ی امام زمان علیه

السلام، می نویسد:

و این فقیر را از شوق آن جمال هنگام کتابت این حکایت این غزل روی نمود: در رهی دیدم مهی، حیران آن ما هم هنوز

عمر رفت و من مقیم آن سر راهم هنوز چون نسیم صبحگاهی بر من بی دل گذشت

من نسیم وصل آن مه را هوا خواهم هنوز می فزاید مهر او هر روز در خاطر مرا

گرچه من کاهیده ام از درد می کاهم هنوز گرچه آه آتشینم خرمن جان سوخته

می رود تا اوج گردون آتش آهم هنوز

[صفحه ۴۹۴]

شوق آن دیدار، غافل کرده از عالم مرا

تو مپنداری که من از خویش آگاهم هنوز انتظار شاه مهدی می کشد عمری امین

رفت عمر و در امید طلعت شاهم هنوز الهام، پروردگارا! حیا، قیوما به حرمت جاه و جلال و عزت و کمال این دوازده امام معصوم پاک که ما را طلعت مبارک امام محمد مهدی موعود نصیب فرما و از فیض و برکات آن حضرت ما را محروم مگردان.

اللهم صل علی سیدنا محمد و آل سیدنا محمد، سیما الامام الموعود محمد المهدی المنتظر و سلم تسلیما و سلم و بارک علیهم و انزل تحیاتک و بلغ صلواتنا و سلامنا الیهم. [۱]. پاورقی

[۱] وسیله الخادم الی المخدوم، ص ۲۹۵ - ۲۷۳.

حافظ حسین کربلایی تبریزی (۹۹۴ هـ)

حافظ حسین کربلایی تبریزی (۹۹۴ هـ)

«ذکر الامام الهمام، صاحب الصمصام، شمس الظلام و بدر التمام و ربیع الایام و نظره الانام و قلاق الهام، السیف المضی، محمد بن الحسن بن علی بن محمد بن علی بن موسی المهدی الهادی صلوات الله علیهم اجمعین».

«وی امام دوازدهم از ائمه ی اثنی

عشر است. کنیت وی ابوالقاسم است و لقبش حجه الله و قائم و مهدی و منتظر و خلف صالح و صاحب الزمان و صاحب الامر...»

و فی تاریخ الیافعی:

«محمد بن الحسن العسکری ابوالقاسم الذی یلقبه الامامیه بالحجه و القائم و المهدی و المنتظر و صاحب الزمان و هو عندهم خاتم الاثنی عشر اماما...» [صفحه ۴۹۵] و در کتاب «شواهد النبوه» مولانا «عبدالرحمن جامی» آورده که: حکیمه دختر امام محمد جواد، عمه ی ابو محمد زکی علیهما السلام گفته است که: روزی نزد ابو محمد آمدم فرمود که: ای عمه امشب در خانه ی ما باش که خدای تعالی ما را خلفی خواهد داد. من گفتم: این فرزند از که خواهد بود؟ که در «نرجس» هیچ اثری از حمل نمی بینم. فرمود که: آری مثل نرجس همچو مثل ام موسی است که حمل وی جز وقت ولادت ظاهر نخواهد شد. آن شب آنجا بودم چون شب به نیمه رسید، برخاستم تهجد گزارم و نرجس نیز تهجد گزارد. بعد از آن با خود گفتم که: وقت فجر نزدیک است و آنچه ابو محمد گفته بود، ظاهر نشد، ابو محمد علیه السلام از مقام خود آواز داد که: ای عمه تعجیل مکن. به آن خانه که نرجس آنجا بود باز گشتم. مرا در راه پیش آمد لرزه بر وی افتاده بود. وی را به سینه ی خود باز گرفتم و (قل هو الله و انا انزلنا و آیه الکرسی) بر وی خواندم، از شکم او نیز آواز آمد که هر چه من خواندم فرزند وی نیز بخواند، بعد از آن دیدم که خانه روشن شد، نظر کردم فرزند وی به زمین آمده

بود و در سجده افتاده. وی را برگرفتم. ابو محمد علیه السلام از حجره ی خود گفت که: ای عمه فرزند مرا پیش من آر. پیش وی بردم وی را بر کنار خود نشاند و زبان در دهان وی کرد و فرمود که: سخن گوی ای فرزند من به اذن الله تعالی. گفت:

(بسم الله الرحمن الرحيم و نريد ان نمى على اللذين استضعفوا فى الارض و نجعلهم ائمه و نجعلهم الوارثين).

بعد از آن دیدم که مرغان سبز ما را فرو گرفتند، ابو محمد علیه السلام یکی از آن مرغان را بخواند و گفت: «خذه فاحفظه حتى ياذن الله فيه فان الله بالغ امره» از او پرسیدم که: اینها مرغند یا چیز دیگر؟ فرمود که: آن یکی جبرئیل بود و دیگران ملائکه رحمتند. بعد از آن فرمود: یا عمه وی را به مادر وی بازگردان کی تقرر عینها و لا تحزن و لتعلم ان وعد الله حق ولكن اكثرهم لا يعلمون) وی را پیش [صفحه ۴۹۶] مادرش بردم.

و چون متولد شد ناف زده بود و ختنه کرده و بر ذراع ایمن وی مکتوب بود که:

(جاء الحق و زهق الباطل ان الباطل كان زهوقا).

و همچنین روایت کرده اند که: چون متولد شد به دو زانو درآمد و انگشت سیابه به جانب آسمان برداشت پس عطسه زد و گفت: «الحمد لله رب العالمين» و همچنین روایت کرده اند که: یکی گفته است: بر ابو محمد زکی علیه السلام، درآمدم و گفتم: یا بن رسول الله خلیفه و امام بعد از تو که خواهد بود؟ به خانه درآمد پس بیرون آمد کودکی بر دوش گرفته

که گویا ماه شب چهارده بود در سن سه سالگی. پس فرمود که: ای فلان اگر نه تو پیش خدای تعالی گرامی بودی این فرزند خود به تو نمودمی نام این نام رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم است و کنیت وی کنیت آن حضرت «هو الذی یملا الارض قسطا کما ملئت جورا و ظلما..».

بدانکه در وجود مهدی موعود علیه السلام هیچ کس از اهل اسلام را خلافتی نیست خلاف در این است که کیست؟ شیعه ی امامیه بر آنند که محمد بن الحسن است و از برای او دو غیبت اثبات می کنند یکی غیبت صغری و آن از زمان ولادت تا زمان انقطاع سفارت است و دیگری غیبت طولی (کبری) و آن از زمان انقطاع سفارت است تا آن زمان که خدای تعالی ظهور وی را مقدر ساخته است.

«و لا استحاله فی طول عمره کنوح و لقمان و الخضر علیهم السلام و ذهب اهل السنه الی انه امام عادل من ولد فاطمه یخلقه الله متی شاء و یبعثه نصره لدینه».

اکثر اکابر رموز در تاریخ مهدی گفته اند و گوهر معنی به الماس سخن [صفحه ۴۹۷] سفته اند به تخصیص «شیخ سعدالدین محمد حموی قدس سره» و از اشعار او است: اذا بلغ الزمان عقیب صوم

ببسم الله فالمهدی قاما رباعی: هر روز ز جوی چشم من خون گذرد

آه دل من گرم زگردون گذرد من بر سر راه آن پری منتظرم

آشفته و سرگشته که او چون گذرد امید به کرم وهاب نعم آن که باصره ی ما از کحل الجواهر خاک آستان آن حضرت روشنی یابد،

و آفتاب عالم‌تاب حقیقت جامعه‌ی او بر در و بام تشخیص ما تابد. «و ما ذلك على الله بعزيز و الله على كل شىء قدير» در آن سردابه که در سر من رای است و حضرت امام محمد بن الحسن آنجا غائب شده، آن حضرت را زیارت کنند. [۱]. پاورقی

[۱] روضات الجنان، روضه‌ی هشتم، ج ۲، ص ۳۹۳ - ۳۸۹.

محمد بن عبدالرسول الحسنی الشافعی البرزنجی (۱۰۴۰-۱۱۰۳ هـ)

محمد بن عبدالرسول الحسنی الشافعی البرزنجی (۱۰۴۰-۱۱۰۳ هـ)

مفسر، محدث، اصولی، ادیب و لغوی مولف کتاب «الاشاعه لاشراط الساعه» در همین کتاب می نویسد:

«الباب الثالث فی الاشرط العظام و الامارات القریبه التي تعقبها الساعه و هی ایضا کثیره... فمنها المهدی و هو اولها و اعم ان الاحادیث الواردة فيه على اختلاف رواياتها لا تكاد تنحصر فقد قال محمد بن الحسن الاسنوی فی کتاب مناقب الشافعی قد تواترت الاخبار عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم بذكر المهدی و انه من اهل بيته...».

«باب سوم در نشانه‌های بزرگ روز قیامت که بسیار است از جمله‌ی آن ظهور مهدی و او نخستین آن نشانه‌ها است. بدان که احادیث وارده پیرامون او، با روایتهای گوناگون قابل شمارش نیست. و محمد بن حس اسنوی در کتاب «مناقب الشافعی» گفته: اخبار از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به ذکر [صفحه ۴۹۸] مهدی و این که او از اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است در حد تواتر است تا این که پس از تحقیق و بررسی عمیق درباره‌ی احادیث مهدی، یادآوری می کند که: «قد علمت

ان احاديث وجود المهدي و خروجه آخر الزمان و انه من عتره رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم من ولد فاطمه عليها السلام بلغت حد التواتر المعنوي فلا معنى لانكارها و من ثم ورد من كذب بالدجال فقد كفر و من كذب بالمهدي فقد كفر». [۱].

اينك روشن شد كه احاديث وجود مهدي و ظهورش در آخر الزمان و اين كه او از عترت رسول خدا و از فرزندان فاطمه است، به حد تواتر معنوي رسیده است، بنابراین انكار آنها معنایی ندارد و از اينجاست كه در روايات آمده است كه: هر كس ظهور حضرت مهدي و دجال را تكذيب كند، كافر است. [۲]. پاورقي

[۱] الاشاعه لاشراط الساعه، ص ۲۲۴ تا ۲۵۸، چاپ اول.

[۲] ابراز الوهم المكنون من كلام ابن خلدون، ص ۴۳۳، ط دمشق، سال ۱۳۴۷ هـ.

احمد بن محمد بن الصديق الحضرمي (متوفي ۱۳۸۰ هـ)

احمد بن محمد بن الصديق الحضرمي (متوفي ۱۳۸۰ هـ)

محدث، حافظ، از فضلاي مغرب اقصي صاحب تاليفات ارزشمند، از جمله: «ابراز الوهم المكنون من كلام ابن خلدون» يا «المرشد المبدي لفساد طعن ابن خلدون في احاديث» درباره ي مهدي موعود عليه السلام مي نويسد:

«... و ان من اعلامها الصريحه و اشراطها الثابته الصحيحه ظهور الخليفه الاكبر و الامام العالد الاشهر الذي يحيي الله به ما درس من آثار السنه النبويه و اندثر و يميت به ما شاع من ضلالات اهل البدع و ذاع و انتشر و يملأ الارض عدلا كما ملئت بظلم من جار و فجر... امام العتره الطاهره المصطفويه محمد بن عبدالله المنتظر فقد تواترت بكون ظهوره من اعلام الساعه و اشراطها الاخبار و صحت عن رسول الله صلى الله عليه

و آله و سلم فی ذلك الاثار و شاع ذكره و انتشر خبره من الكافه من اهل الاسلام علی ممر الدهور [صفحه ۴۹۹] و الاعصار فالایمان بخروجه واجب و اعتقاد ظهوره تصدیقا لخبر الرسول محتم...» [۱].

«دانشمندان و متخصصان علم حدیث، سخنان ابن خلدون را با دلایل روشن رد کرده اند از جمله شیخ احمد صدیق حصرمی کتاب «ابراز الوهم المکنون...» را در رد او نوشته است. و درباره ی وجوب اعتقاد به ظهور مهدی در آخر الزمان می نویسد: از علائم روشن و نشانه های ثابت و صحیح رستاخیز، ظهور خلیفه بزرگ و امام عادل مشهور است که خداوند به وسیله ی او آنچه را که از آثار نبوی کهنه و فرسوده شده، احیاء می کند و آنچه را که از بدعت و ضلالت انتشار یافته از بین می برد و روی زمین را از عدل و داد پر می کند پس از آن که از ظلم و فسق و فجور آکنده شده باشد. امام محمد بن عبدالله از عترت پاک پیامبر است که امت در انتظارش هستند درباره ی این که ظهور او از علائم و نشانه های روز رستاخیز است اخبار در حد تواتر است و به طور صحیح از آن حضرت رسیده است و خبر آن در میان مسلمانان در طول قرون و اعصار انتشار یافته است. پس ایمان به ظهور آن حضرت به جهت تصدیق خبر رسول خدا واجب بوده و از عقائد اهل سنتو جماعت به حساب می آید.»

پاورقی

[۱] ابراز الوهم المکنون من کلام ابن خلدون، ص ۴۴۳، ط دمشق، سال ۱۳۴۷ هـ.

شیخ محمد بن احمد السفارینی النابلسی (۱۱۱۴-۱۱۸۸ هـ)

شیخ محمد بن احمد السفارینی

فقيه حنبلى، صوفى و ماهر در حديث و تاريخ صاحب كتاب «لوائح الانوار البهيه و سواطع الاسرار الاثريه، لشرح الدرره المضيئه فى عقد الفرقة المرضيه». وى پس از اين كه در كتابش به شرح شعر زير پرداخته، مى گويد: و ما اتى بالنص من اشراط

فكله حق بلا شطاظ منها الامام الخاتم الفصيح

محمد المهدى و المسيح (علامتهائى كه در نص آمده است، تمام آنها بدون ترديد حق است، از جمله ي آنها، امام خاتم فصيح محمد مهدى و مسيح است). [صفحه ٥٠٠] (منها) اى من اشراط الساعه التى وردت به الاخبار و تواترت فى مضمونها الاثار اى من العلامات العظمى و هى اولها ان يظهر (الامام) المتقدى باقواله و افعاله...».

«يعنى از جمله آن علائم روز قيامت كه در اخبار به طور متواتر آمده، يعنى از نشانه هاى بزرگ آخر الزمان و نخستين آن، اين است كه امامى كه به گفتار و كردار مقتداى است و خاتم و پايان بخش امامان است. ظاهر مى گردد كه هيچ امامى پس از او نخواهد آمد همان طور كه پيامبر خاتم پيامبران است و هيچ پيامبر و رسولى پس از او نخواهد آمد. زبانش فصيح است زيرا او از اعراب اصيل، اهل فصاحت و بلاغت است. نام او «محمد المهدى» است اين نام مشهورترين اوصاف اوست زيرا «محمد» در چندين خبر آمده و در بعضى از آنها گفته شده كه اسمش «محمد» و نام پدرش «عبدالله» است.».

«ابو نعيم» از حديث «ابوهريره» آن را روايت کرده است و عبارت آن چنين است كه پيامبر فرمود:

«لو لم يبق من الدنيا الا يوم لطول الله

ذلك اليوم حتى يلي رجل من اهل بيتي يواطى اسمه اسمى و اسم ابيه اسم ابى يملأها قسطا و عدلا كما ملئت ظلما و جورا».

«اگر از دنیا فقط یک روز باقی بماند خداوند آن را آن قدر طولانی می گرداند تا این که مردی از اهل بیت من ظهور می کند که نامش همانند نام من و نام پدرش نام پدر من است که زمین را از عدل و داد پر می کند پس از آن که از ظلم و جور پر شده باشد».

تا این که می گوید:

«و اما نامگذاری و توصیف او به «مهدی» این صفت او در چندین روایت ثابت گشته است». تا می گوید: کنیه او «ابو عبدالله» بوده و نسبش به اهل بیت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم می رسد».

«شیخ محمد سفارینی» از پنج نکته درباره ی مهدی علیه السلام یاد کرده که عبارتند از: ۱- فی حلیته و صفته (قیافه و صفت او)؛ ۲- فی سیرته (سیرت و روش او)؛ [صفحه ۵۰۱] ۳- فی علامات ظهوره (علائم و نشانه های ظهور او)؛ ۴- فی الاشاره الی بعض الفتن قبل خروج المهدی (اشاره به بعضی از فتنه ها که پیش از ظهورش اتفاق می افتد)؛ ۵- فی مولده و بیعت و مده ملکه (تولد، بیعت و مدت حکومت و وسائل مربوط به آن).

وی پس از پایان گفتار خود در پیرامون نکات پنجگانه می گوید:

«قد كثرت الاقوال فی المهدی حتی قيل لا مهدی الا عیسی و الصواب الذی علیه اهل الحق ان المهدی غیر عیسی و انه یخرج قبل نزول عیسی علیه السلام

و قد کثرت بخروجه الروایات حتی بلغت حد التواتر المعنوی و شاع ذلك بین علماء السنه حتی عد من معتقداتهم و قد روی الامام الحافظ ابن الاسکاف بسند مرضی الی «جابر بن عبدالله» رضی الله عنه عنهما قال: قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: «من کذب بالدجال فقد کفر و من کذب بالمهدی فقد کفر».

«سخن درباره ی مهدی بسیار گشته تا آنجا که گفته شده: هیچ مهدی نیست مگر عیسی، ولی اهل حق این سخن را درست نمی دانند و معتقدند که مهدی غیر از عیسی است و این که او پیش از نزول عیسی علیه السلام ظهور می کند درباره ی قیام او روایات بسیار زیاد است و به حد «تواتر معنوی» رسیده و در میان علمای اهل سنت رواج یافته تا این که از باورها و معتقدات آنان به شمار آمده است. و امام حافظ ابن اسکاف به سندی که مورد پسند است، از جابر بن عبدالله روایت کرده است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: (هر کس آمدن دجال را تکذیب کند او کافر است و هر کس مهدی را انکار کند، به دین خدا کافر گشته است).

وی سپس از برخی از روایات درباره ی ظهور مهدی یاد کرده و می گوید:

علاوه بر اصحابی که نام بردیم و صحابه ای که نام آنها ذکر نشد و همچنین «تابعان» روایات متعددی نقل شده که از مجموع آنها علم قطعی درباره ی ظهور مهدی به دست می آید و بدین ترتیب ایمان و اعتقاد به ظهور مهدی، آن چنان که نزد اهل علم

مقرر است و در اعتقادات اهل سنت و جماعت تدوین یافته، یکی [صفحه ۵۰۲] از واجبات است. [۱]. پاورقی

[۱] کتاب «لوائح الانوار البهیه و سواطع الاسرار الاثریه» لشرح «الدره المضيئه فی عقد الفرقه المرضیه»، ج ۲، ص ۳۴۸ تا ۳۶۳، ط مصر، ۱۳۲۴.

محمد صدیق خان بن حسن حسینی بخاری قنوجی هندی (۱۲۴۸-۱۳۰۷)

محمد صدیق خان بن حسن حسینی بخاری قنوجی هندی (۱۲۴۸-۱۳۰۷)

از رجال نهضت اسلامی هند، و صاحب آثار ارزشمند در علوم اسلامی به زبانهای عربی، فارسی و هندی است از جمله «الاذاعه لما کان و ما یکون بین یدی الساعه» می باشد که در همین کتاب می نویسد:

«باب فی الفتن العظام و المحن التي تعقبها الساعه و هی ایضا کثیره جدا»

منها المهدی الموعود المنتظر الفاطمی و هو اولها و الاحادیث الواردة فيه علی اختلاف روایاتها کثیره جدا، تبلغ حد التواتر و هی فی السنن و غیرها من دواوین الاسلام من المعاجم و المسانید...».

«در باب «الفتن العظام و المحن...» که قبل از رستخیز به وقوع می پیوندند، می نویسد از جمله ی آنها بلکه اولین آنها ظهور مهدی موعود است احادیث وارده در این باره در سنن و غیر اینها با وجود اختلاف آنها به قدری زیاد است که به حد تواتر می رسد.»

ظاهرا از علمای اهل سنت دو نفر احادیث مربوط به مهدی را انکار و یا در آنها تردید کرده اند، یکی از آنها «ابو محمد بن الولید البغدادی» است که «ابن تیمیه» در «منهاج السنه» از او نام برده و به شبهاتش پاسخ گفته است. دیگری «عبدالرحمن بن خلدون مغربی» مورخ معروف است که در میان علما به تضعیف احادیث مهدی مشهور

گشته است. «شیخ محمد صیق» در کتاب «الاذاعه..» به بررسی سخنان وی پرداخته و گفته است: [صفحه ۵۰۳] «لا شك فی ان المهدي يخرج فی اخر الزمان من غیر تعیین شهر و عام لما تواتر من الاخبار فی الباب و اتفق علیه جمهور الامه سلفا عن خلف الا من لا یعتقد بخلافه».

«بی تردید مهدی در آخر الزمان - بدون تعیین ماه یا سال یعنی بدون تعیین وقت قبلی - «ظهور می کند چه اخبار در این باره «متواتر» بوده و مورد توافق جمهور امت از خلف و سلف است».

وی سپس می افزاید:

«فلا- معنی للریب فی امر ذلك الفاطمی الموعود المنتظر المدلول علیه بالادلّه بل انکار ذلك جراه عظیمه فی مقابله النصوص المستفیضه المشهوره البالغه الی حد التواتر...» [۱].

«تردید درباره ی موعود فاطمی که دلایل بر صحت آن دلالت دارند و یا انکار آن، گستاخی بزرگی است در برابر نصوص مشهور و فراوانی که تا حد تواتر رسیده است». پاورقی

[۱] الاذاعه لما كان و ما یكون بین یدی الساعه، تالیف: سید محمد صدیق حسن قنوجی بخاری، ص ۴۲۵ - ۳۹۰، ط مصر، چاپخانه ی المدنی.

قاضی محمد بن علی الشوکانی (متوفای ۱۲۵۰ ه)

قاضی محمد بن علی الشوکانی (متوفای ۱۲۵۰ ه)

مؤلف تفسیر معروف «فتح القدر» و «نیل الاوطار» است که در کتابش «التوضیح فی تواتر ما جاء فی المهدي المنتظر و الدجال و المسیح» می نویسد:

«احادیث وارده درباره ی مهدی که توانستم بدانها دست یابم، از جمله ۵۰ حدیث است که در آن صحیح، حسن و ضعیف منجبر وجود دارد ای احادیث بی شک و تردید متواتر است، بلکه کلمه ی متواتر بودن درباره ی مسائلی که کمتر

از این حدیث دارد طبق موازین حدیث شناسی صادق است. آثار صحابه ی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم که بر مساله ی مهدی تصریح دارد بسیار زیاد است و «حکم رفع» دارد و جای هیچگونه بحث و مجال هیچ نوع اجتهادی را باقی نمی گذارد». [صفحه ۵۰۴] در مساله ی نزول مسیح علیه السلام می گوید:

«احادیث وارده پیرامون مهدی منتظر متواتر است و احادیث وارده درباره ی «دجال» متواتر است همان طور که احادیث منقول در مورد نزول عیسی علیه السلام متواتر می باشد».

شیخ منصور علی ناصف (معاصر)

شیخ منصور علی ناصف (معاصر)

از علمای «الانزهر» و مولف کتاب «التاج الجامع للاصول فی احادیث الرسول» که در کتاب خود احادیث قابل اطمینان کتب حدیث اهل تسنن را جمع آوری کرده است. درباره ی حضرت مهدی علیه السلام می نویسد:

«اشتهر بین العلماء سلفا و خلفا انه فی آخر الزمان لابد من ظهور رجل من اهل البيت یسمى المهدی یتولی علی الممالک الاسلامیه و یتبعه المسلمون و یعدل بینهم و یوید الدین... و قد روی احادیث المهدی جماعه من خیار الصحابه و خرجها اکابر المحدثین کابی داود و الترمذی. ابن ماجه، و الطبرانی، و ابی یعلی و البزاز و الامام احمد و الحاکم - رضی الله عنهم اجمعین - و لقد اخطا من ضعف احادیث المهدی کلها کابن خلدون و غیره». [۱].

«بین علمای قدیم و جدید مشهور است که در آخر الزمان مردی از اهل بیت که مهدی نامیده می شود، به طور حتم ظهور فرموده و بر کشورهای اسلامی مسلط می شود و مسلمانان از او پیروی خواهند کرد و بین آنها به عدالت

رفتار می کند و دین الهی را تایید می نماید... احادیث مهدی را جمعی از نیکان صحابه روایت کرده اند و بزرگان محدثین چون: ابوداود، ترمذی، ابن ماجه، طبراین، ابویعلی، بزاز و امام احمد و حاکم (رض) در کتابهای خود استخراج نموده اند و مسلماً آنان که مثل ابن خلدون و برخی دیگر همه ی احادیث مهدی را تضعیف نموده، به خطا رفته اند». پاورقی

[۱] التاج الجامع للاصول ج ۵، ص ۳۴۱ - پاورقی، ط ۱۴۰۶، ۰۴ - ۱۹۸۶ م.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

